

BUDAPEST, III. KERÜLET, ÜRÖMHEGYI LEJTŐ – KÓPÉ UTCA SARKA (HRSZ. 22703/3)

Gázvezeték építése

Lelőhely-azonosító: 62622

KULCSSZAVAK: őskor, réteganyag, középkor, szórvány

BUDAPEST, DISTRICT III, CORNER OF ÜRÖMHEGYI SLOPE AND KÓPÉ STREET (PLOT NO. 22703/3)

Gas pipeline construction

Site ID: 62622

KEYWORDS: Prehistory, layer finds, Middle Ages, stray finds

2021. szeptember 14-én kisnyomású gázvezeték építésével kapcsolatos földmunkák régészeti megfigyelését láttuk el.

Az Ürömhegyi lejtő, Szakóca és Kópé utcák találkozásánál lévő munkaterületen 45 méter hosszú, 60–80 cm széles, egy méter mély közműárok kiásására került sor. A közműárok mintegy 30 méteres szakasza az Ürömhegyi lejtőn keleti irányból közelítette meg az utcák kereszteződését, majd az ad hoc aszfaltos, murvás földút alatt átvezetve a Kópé utcában néhány méter után ért véget.

Az Ürömhegyi lejtőn lévő nyomvonal a földút és az észak felőli telekhatárok közti 4–5 méter széles füves-bokros zöldterületen húzódott. A nyugat felé emelkedő (118,80–121,52 mBf) füves felszín alatt teljes mélységben feketésbarna agyagos talaj látszott, az altalajnak nem volt nyoma. Az árok keleti végétől mintegy 2–3 méter hosszán, 40–80 cm közti mélységben elszórtan égett agyagmorzsalék, valamint őskori edénytöredékek jelentkezték a rétegben. A leletek igen elszórtan mutatkoztak, és a lejtőmozgással kerülhettek a jelenlegi helyükre, járósíntnek, objektumnak nem volt nyoma.

On September 14, 2021, archaeological monitoring was conducted during earthworks related to the construction of a low-pressure gas pipeline.

At the junction of Ürömhegyi Slope, Szakóca Street and Kópé Street, a utility trench 45 m in length, 60–80 cm in width, and 1 m in depth was excavated. Approximately 30 m of the trench extended along the Ürömhegyi Slope, approaching the intersection from the east, then passed beneath an ad hoc asphalted gravel road and continued into Kópé Street, where it terminated after a few metres.

On the Ürömhegyi Slope, the pipeline corridor ran through a 4–5 m-wide grassy, shrub-covered green area between the dirt road and the northern property boundaries. Beneath the westward-rising surface (118.80–121.52 a.B.S.l.*), a dark brown, clayey soil was observed throughout the full depth of the trench, with no trace of subsoil. Over a 2–3 m stretch from the eastern end of the trench, scattered burnt clay fragments and prehistoric pottery sherds were found at depths between 40 and 80 cm. The finds occurred very sporadically and were most likely displaced by slope move-

* above Baltic Sea level

A Kópé utcában a murvás, kavicsos felszíntől 60 cm mélyen megjelent a sárga agyagos altalaj. Az árokban nem volt nyoma régészeti leletnek. A Kópé utca alsó szakaszának nyugati oldala a tereplejtés miatt már a felszínbe vágódott. Itt, az árok alján 60 cm vastag, az emelkedő felszín miatt dél felé elvékonyodó metszetében egy darabig követhettük a humuszos feltalajt. A füves felszín alatt épnek tűnő, a száradás miatt kisebb blokkokra széteső agyagos feltalaj látszott, amelyben 20-30 centiméteres mélységben állatcsont, valamint kisebb mészkődarabok keveredtek. A tisztításkor egy edénytöredék került elő. Az 1×2 centiméteres mázatlán, külső falán fehér, belül kissé szürkés oldaltöredék középkori vagy késő középkori darabokra hasonlít.

Az Aranyhegy északkeleti oldalán az ismert lelőhelyek a jelen földmunkától jóval távolabb esnek. Ős-kori szórvány leletanyag a Szélfű utcából és a Kőpor közből bukkant fel (BTM A ltsz. 7363-2019, 8128-2020), a hegy keleti és délkeleti szoknyáján, az Aranyhegyi út feletti szondázások során rézkori és újkőkori telepet lokalizáltak. A most előkerült leletek az utóbbi lelőhely északnyugati folytatását jelezhetik.

A középkori területhasználat az Aranyhegyen és az Ürömhegyen eddig teljesen ismeretlen volt.

RÉSZTVEVŐK: Gyenes Gábor régésztechnikus

Gyenes Gábor

Irodalom

BTM A ltsz. 7363-2019 • Gyenes, Gábor – Sárosi, Edit: Budapest, III. kerület, Szélfű utca 8. Megfigyelési jelentés, 2019. Budapesti Történeti Múzeum Adattár, Dokumentációs gyűjtemény ltsz. 7363-2019

BTM A ltsz. 8128-2020 • Gyenes, Gábor: Budapest, III. kerület Kőpor köz 10. Megfigyelési jelentés, 2019. Budapesti Történeti Múzeum Adattár, Dokumentációs gyűjtemény ltsz. 8128-2020

ment; no occupation surface or archaeological feature was identified.

In Kópé Street, the yellow clay subsoil appeared at a depth of 60 cm below the gravelly surface. No archaeological finds were recorded in this section of the trench. On the lower western section of Kópé Street, due to the slope, the trench already cut into the natural surface. Here, a 60 cm-thick humic topsoil layer—thinning southwards along the slope—was observable in section for a short distance. Beneath the grassy surface, a seemingly intact clayey subsoil was exposed, which had broken into smaller blocks due to drying. Within this layer, at a depth of 20–30 cm, animal bones and small limestone fragments were found mixed in. During cleaning, a pottery sherd was unearthed. The 1 × 2 cm unglazed fragment, with a white exterior surface and slightly greyish interior, is likely medieval or late medieval.

On the northeastern side of Arany Hill, the known archaeological sites lie at a considerable distance from the present earthworks. Prehistoric scattered finds were recovered from Szélfű Street and Kőpor Lane (BHM A Inv. no. 7363-2019, 8128-2020). On the eastern and southeastern slopes of the hill, above Aranyhegyi Road, survey trenches identified a Copper Age and Neolithic settlement. The newly recovered finds may indicate the northwestern extension of this site.

Medieval land use on Arany Hill and Üröm Hill has so far been unknown.

CONTRIBUTORS: Gyenes Gábor (archaeological field technician)

Gábor Gyenes

References

BHM A Inv. no. 7363-2019 • Gyenes, Gábor – Sárosi, Edit: Budapest, III. kerület, Szélfű utca 8. Megfigyelési jelentés, 2019 [Budapest, District III, 8 Szélfű Street. Monitoring report, 2019]. Budapest History Museum Archive, Documentation Collection Inv. no. 7363-2019

BHM A Inv. no. 8128-2020 • Gyenes, Gábor: Budapest, III. kerület Kőpor köz 10. Megfigyelési jelentés, 2019 [Budapest, District III, 10 Kőpor Lane. Monitoring report, 2019]. Budapest History Museum Archive, Documentation Collection Inv. no. 8128-2020